

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูภาษาไทยภาคตะวันออกเห็นถึงเหนือ
ในการอนุรักษ์และสืบทอดศิษย์ชาวบ้านอีสาน

นายชำนาญ แก้วตะตา

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

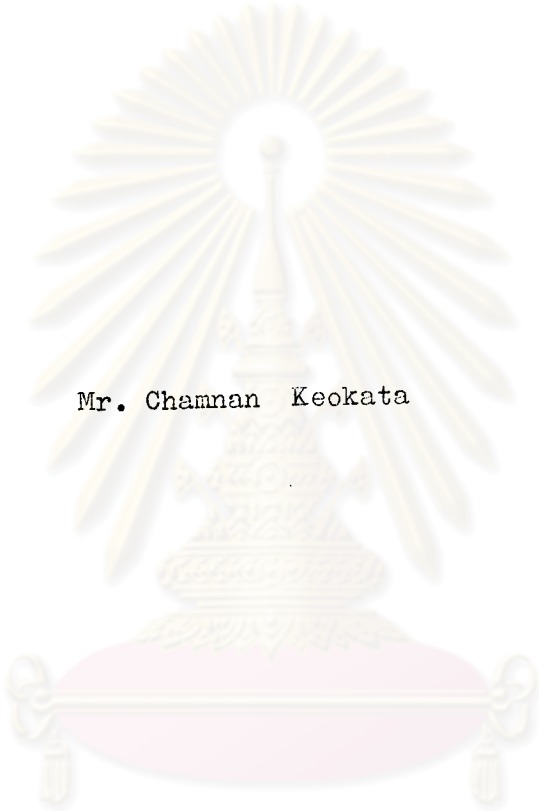
พ.ศ. 2526

ISBN 974 - 562 - 792 - 5

007705

15525132

OPINIONS OF TEACHERS CONCERNING ROLES OF NORTHEASTERN THAI LANGUAGE TEACHERS
IN CONSERVATION AND TRANSMISSION OF NORTHEASTERN FOLKLORES

Mr. Chamnan Keekata

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับบทบาทของครูภาษาไทยภาค.
ตะวันออกเฉียงเหนือ ในการ อนุรักษ์และสืบทอดคคิชาชาวบ้าน
อีสาน

โดย

นายชำนานู แก้วคะตา

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรขอบ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มัวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคามหลักสูตร ปริญญามหาบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุณนาค)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์ทรัพย์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรขอบ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิด เห็นของครู เกี่ยวกับบทบาทของครูภาษาไทยภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือในการ อนุรักษ์และสืบทอดคตินาบ้าน
อีสาน

ชื่อนิสิต   นายชานาญ แก้วตะตา

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เพียรชอบ

ภาควิชา   มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา   2526

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิด เห็นของครู เกี่ยวกับบทบาทของครูภาษาไทยภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือในการ อนุรักษ์และสืบทอดคตินาบ้านอีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมา 1 ชุด เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากร
ซึ่งเป็นครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกรม
สามัญศึกษา จำนวน 172 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอผลในรูปตารางและความเรียง

ผลการวิจัย

ความคิด เห็นของครู เกี่ยวกับบทบาทของครูภาษาไทยภาคตะวันออกเฉียง
เหนือในการ อนุรักษ์และสืบทอดคตินาบ้านอีสานสรุปได้ดังนี้

- 1. ด้านการอนุรักษ์ รวบรวมและศึกษา ครูภาษาไทยส่วนใหญ่มีความเห็น
ระดับมากที่สุด เกี่ยวกับการที่ครูภาษาไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำการ รวบรวม

และศึกษาคติชาวบ้านอีสานและสนับสนุนให้ครูภาษาไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เข้ารับการอบรมเป็นพิเศษทางด้านคติชาวบ้านอีสาน วิธีการอื่น ๆ ที่ครูภาษาไทย เห็นด้วยในระดับมากได้แก่ การสนับสนุนให้ครูภาษาไทยและหมวดภาษาไทยได้ทำการสำรวจหรือรวบรวมใบลานหรือหนังสือผูกต่าง ๆ แล้วนำมาชำระศึกษาและวิจัย ให้ครูภาษาไทยได้มีโอกาสเข้าร่วมกับกลุ่มหรือสมาคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมหรือศึกษาวิจัย เกี่ยวกับคติชาวบ้านอีสาน ทำหมวดภาษาไทยให้เป็นศูนย์รวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย ทางคติชาวบ้านอีสาน และฝึกอบรมครูภาษาไทยเกี่ยวกับศิลปการแสดง และการ ประดิษฐ์ศิลป์หัตถกรรมท้องถิ่น

2. ในด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการถ่ายทอดคติชาวบ้าน ครูภาษาไทย ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับคำกล่าวของนักคติชนวิทยาที่ว่า หากไม่อนุรักษ์ และสืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้านแท้ ๆ ไว้แล้ว จะทำให้ชาติต้องสูญเสียความมีเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรมไปในที่สุด วิธีการที่เหมาะสมอื่น ๆ ของครูภาษาไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการสืบทอดคติชาวบ้านอีสานนั้น ครูภาษาไทยส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับ มากกว่า ให้ครูภาษาไทยได้มีโอกาสจัดกิจกรรมคติชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ให้ครูภาษาไทยที่มีความสามารถทางคติชาวบ้านได้มีโอกาสฝึกอบรมแก่ชุมชนทั้งในและนอกเวลา เรียน นำผลิตผลของครูและชาวบ้านออกจำหน่ายหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนโดยวิธี การต่าง ๆ จัดอบรมเยาวชน ศึกษานิสิตนักศึกษา ตลอดจนผู้นำชุมชนต่าง ๆ ให้เข้าใจ และเห็นคุณค่าของคติชาวบ้าน รวมถึงกับครูในหมวดวิชาอื่นในการสอดแทรกคติชาวบ้าน อีสานในการเรียนการสอน ครูควรจะได้เป็นที่ปรึกษาชมรมหรือชุมนุมที่เกี่ยวกับศิลป วัฒนธรรมท้องถิ่น ให้โอกาสครูได้ไปศึกษาอบรมเพิ่มเติมทางคติชาวบ้านหรือเชิญผู้ทรง คุณวุฒิมาบรรยายเป็นครั้งคราว ส่งเสริมสนับสนุนให้มีเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นในแบบ เรียนภาษาไทย เพิ่มหนังสืออ่านนอกเวลาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นให้มากขึ้น ควรมีการจัด ทัศนศึกษาหรืออยู่ค่ายพักแรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นขึ้น นอกจากนี้ครูภาษาไทยควร ประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการอนุรักษ์และสืบทอดคติ ชาวบ้านอีสานด้านต่าง ๆ

Thesis Title Opinions of Teachers Concerning Roles of
Northeastern Thai Language Teachers in
Conservation and Transmission of Northeastern
Folklores.

Name Mr.Chamnan Keekata

Thesis Advisor Associate Professor Sucharit Pienchob, Ed. D.

Department Secondary Education

Academic Year 1983

ABSTRACT

Purposes

The purpose of this research was to study the opinions of Northeastern Thai language teachers concerning their roles in conservation and transmission of Northeastern Folklores.

Procedures

The questionnaire constructed by the reseacher was used as the instrument for data collection. One hundred and seventy two Thai language teachers from secondary schools in Northeast ~~then~~ were randomly sampling. The obtained data were ~~them~~ analyzed in percentage, mean and standard deviation, ~~thom~~ tabulated and explained.

Results

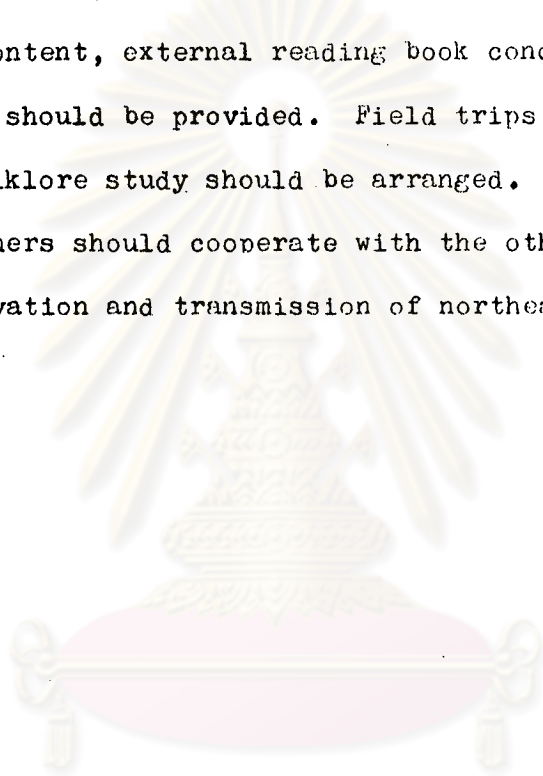
The opinions of Thai language teachers concerning their roles of conservation and ~~t~~ransmission of Northeastern Folklores

could be summarized as followed :

1. According to the conservation, collection and study of northeastern folklores, most teachers agreed at the highest level that northeastern Thai language teachers should collect and study northeastern folklores. The inservice training should be arranged so that the Thai language teachers know the research procedures. Other appropriate approaches which Thai language teachers agreed at the high level, were to encourage the Thai language teachers and the Thai language Department survey or gather the Bai-larn or tied books for the reasons of reforming, studying and research. Moreover, Thai Language teachers should have the opportunity to participate in the community activities or society which studied about Northeastern folklores. Thai language department should be center which studied or handled some kinds of research about folklores data. Moreover, Thai language teachers should be trained to perform drama activities and produce local art and crafts

2. According to teachers' involvement in transmission of northeastern folklores, most teachers agreed at the highest level that unless the conservation and the transmission of the local culture were undertaken, the nation would lose her cultural unity. Most teachers agreed at the high level that the folklores activities should be run regularly, specialized teachers should give formal and non formal education to the community. The products of teachers and villagers should be displayed and sold by means of mass of media. Youth, monks, community leaders should be trained to realized the value of the folklores. The teachers in the

other department should be encouraged to teach folklores along with the content. Thai language teacher should be assigned to be local culture club advisor. They should be sent to study about folklores. Resource persons should be invited to come and lecture for sometimes. Textbooks should have local literature in the content, external reading book concerning with the local culture should be provided. Field trips, camping concerning folklore study should be arranged. Moreover, Thai language teachers should cooperate with the other organization in the conservation and transmission of northeastern folklores.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. สุจริต เพียรชอบ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้แนวทางแต่ต้น
แล้วติดตามให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบ เพื่อให้สมบูรณ์ทางวิชาการด้วยความอดทน
เมตตาและเอื้ออาทร ผู้วิจัยซาบซึ้งใจมิรู้ลืม ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรชัย อาจารย์
ที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนมาแต่ต้น ที่ให้ความเป็นห่วง และกระตุ้นเตือนมาโดย
ตลอดเวลาศึกษา ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการเล่าเรียน ทำวิทยานิพนธ์และอื่น ๆ เมื่อมาเป็น
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ก็ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สุวัฒนา อุทัยรัตน์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขด้านสถิติด้วยดี และให้ความเป็น
กันเองแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ชู บุญยรัตพันธุ์ ที่ช่วยแนะนำตีความ
หัวข้อวิจัยเป็นเชิงปฏิบัติการจนกลายเป็นแบบสอบถามขึ้นมาได้ และทำหน้าที่เป็นผู้ทรง
คุณวุฒิตรวจแก้แบบสอบถามให้ด้วย และรองศาสตราจารย์ ชวดี ปุณโณทก รองศาสตรา
จารย์ ประคอง นิมมานเหมินทร์ รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ เดชะพันธุ์ และ รอง
ศาสตราจารย์ จารุณี กองพลพรหม ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้แบบสอบถามให้ด้วย
ความเต็มใจ

ขอขอบคุณบรรดาเพื่อนครูภาษาไทยที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมชั้นเรียนอันมี ชวดีศ ผู้รักดี อรวรรณ ศรีฟ้า
แนนนอย ทวงคารา รุ่งฟ้า รัชวิเชียร ชุติ ชัยวานิช วาสนิ ศิลาประเสริฐ
สิริวัฒน์ ลายกนก กมล รอดคล้าย และเจียรนัย ศรีสวัสดิ์ ที่ให้ความรัก ห่วง
และกำลังใจตลอดมา

ชำนานู แก้วตะคา

บทคัดย่อภาษาไทย .....
 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....
 กิตติกรรมประกาศ .....
 สารบัญตาราง .....

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	ข้อตกลงเบื้องต้น	5
	คำจำกัดความ	6
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารเกี่ยวกับคณาจารย์บ้านอีสานและบทบาทครูภาษาไทย ในการอนุรักษ์และสืบทอดคณาจารย์บ้าน	7
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของไทยและต่างประเทศ	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณาจารย์บ้านอีสาน	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และสืบทอดคณาจารย์บ้าน	24
3	วิธีดำเนินการวิจัย	35
	การค้นคว้าที่ถกษา	35
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
	กลุ่มตัวอย่างประชากร	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
	การวิเคราะห์ข้อมูล	37

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	55
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	55
	วิธีดำเนินการวิจัย	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
	สรุปผลการวิจัย	56
	การอภิปรายผลการวิจัย	58
	ข้อเสนอแนะ	65
	บรรณานุกรม	68
	ภาคผนวก	74
	ประวัติผู้เขียน	91

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สถานภาพของครูภาษาไทย	39
2 รั้กั้ความสามารถในการแสดงกิจกรรมเพลงพื้นเมืองอีสานของครูภาษาไทย	44
3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูภาษาไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการอนุรักษ์และสืบทอดคคิชาชาวบ้านอีสานคานการอนุรักษ์ (รวบรวมและศึกษา)	45
4 ความคิดเห็นของครูคอบบาทของครูภาษาไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการอนุรักษ์และสืบทอดคคิชาชาวบ้านอีสาน ในคานการสืบทอด (ส่งเสริม เผยแพร่ และเขารวมกิจกรรมกับชุมชน)	47

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย